

19. Шигаль Д.А. Організаційні особливості інституту мирових суддів, введеного за судовою реформою 1864 р. на території українських губерній // Проблеми законності. Вип. 82. – Х.: Національна юридична академія України ім. Я. Мудрого, 2006. – С. 21–27.

Мельник М.А. К истории мировых судов Глуховского уезда (конец XIX – начало XX в.)

В статье рассматривается процесс создания института мировых судов после судебной реформы 1864. Исследованы порядок выборов мировых судей и проанализированы нормативные положения «Учреждения судебных установлений» 1864 г., материалы журналов земских уездных собраний Глуховского уезда Черниговской губернии.

Ключевые слова: реформа, мировые суды, мировые судьи, Российская империя.

Melnyk M.O. To the history of magistrate courts of the Hlukhiv district (the end of XIX – the beginning of XX cen.)

In article process of formation and functioning of magistrate courts after judicial reform 1864 is considered, an order of elections of magistrates are investigated and the standard provisions of «Institutions of Judicial Establishments» 1864, materials of magazines of territorial district meetings of the Hlukhiv district of the Chernihiv province are analysed.

Key words: reform, magistrate courts, magistrates, Russian Empire.

10.04.2015 р.

УДК: 94(477.51):61(091) «18/19»

Н.Б. Реброва

ВНЕСОК ГОЛОВИ ГЛУХІВСЬКИХ ПОВІТОВИХ ЗБОРІВ ВАСИЛЯ ПЕТРОВИЧА КОЧУБЕЯ У СТАНОВЛЕННЯ МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ В ПОВІТІ

Досліджується внесок Василя Петровича Кочубея у становлення медичної допомоги в Глухівському повіті в кінці XIX – на початку XX ст.

Ключові слова: Василь Петрович Кочубей, Глухівські повітові земські збори, інфекційна лікарня.

Постать Василя Петровича Кочубея на сьогоднішній день мало відома українському загалу, хоча його родина до самого 1918 р. була невід'ємно пов'язана з Україною, відіграючи значну роль у всіх сферах життя держави. Особливим місцем для родини була Чернігівщина. Землі, які отримав свого часу Василь Леонтійович, стали для Кочубеїв родинними осередками. Основні володіння Василя Петровича в Чернігівській губернії зосереджувались у Глухівському, Новгород-Сіверському, Конотопському повітах; він був останнім із родини власником батуринської садиби Кочубеїв в кінці XIX – на початку XX ст. Василь Петрович Кочубей відіграв значну роль у становленні земства на Чернігівщині

упродовж перебування на посаді голови Глухівських повітових зборів з 1897 по 1904 рр. Зауважимо, що протягом років головування він був присутнім на всіх засіданнях Глухівських повітових зборів.

Гласні відмічали, що вже в перший рік головування Василь Петрович проявив себе, як людина принципова і відповідальна. На засіданнях він систематично піднімав питання належного медичного забезпечення повіту, намагався всебічно обговорювати і, відповідно, їх вирішувати. Не дивлячись на бажання, які виникали у деяких гласних, Василь Петрович Кочубей був категорично проти прийняття швидких рішень і завжди наполягав, щоб питання були попередньо проаналізовані профільними комісіями: «Я вообще против того, чтобы такие вопросы, затрагивающие интересы населения, рассматривались в экстренном Собрании; такие вопросы должны подлежать обсуждению» [1, 76].

Вважаючи становлення належного медичного обслуговування пріоритетним завданням, у перший же рік головування Василь Петрович увійшов до складу земської комісії з медицини. І з цього ж, 1897 р., комісія вже працювала під керівництвом В.П. Кочубея – його одногосно обрали головою комісії.

На засіданні Глухівських повітових зборів 30 вересня 1897 р. розглядалися результати 6-го з'їзду земських лікарів в м. Чернігові, який аналізував доповідь про реальний стан медицини в Глухівському повіті, підготовлену глухівським лікарем П.Я. Дорошенком. З'їзд змушений був констатувати низький рівень розвитку земської медицини на Глухівщині і виробив рекомендації для покращення стану справ, які передбачали наступне: заснування при управі санітарної ради; відміну плати за лікування; влаштування лікарень і покращення амбулаторій при дільницях; зменшення самостійної фельдшерської діяльності в повіті тощо. Єдиним позитивним моментом у повіті, на думку з'їзду, була робота Глухівської земської лікарні та сільських опікунств.

Наголошуючи на прямому зв'язку між рівнем професійної підготовки спеціалістів і якістю послуг, на засіданні Глухівських повітових зборів 1897 р. за ініціативи Василя Петровича Кочубея було ухвалене рішення про забезпечення повіту п'ятьма кваліфікованими акушерками (*станом на 1897 р. в повіті працювала 1 акушерка*) – випускницями медичних закладів, які надають належний рівень освіти, визначений розмір їх утримання в сумі 300 руб. на рік з перспективою збільшення до 400 руб. В подальшому Василь Петрович змушений був визнавати, що кваліфіковані фельдшериці-акушерки не виявляють бажання їхати до Глухова, але поставивши перед собою мету надання населенню належної медичної допомоги, запропонував збільшити оклади кваліфікованим спеціалістам.

*Варвара Василівна і Василь Петрович Кочубей
у своєму маєтку Згурівка, 1906 р.*

У 1901 р. він неодноразово повертався до цього питання: «Председатель собрания сказал, что такое жалование слишком ничтожно и невозможно иметь порядочного классного фельдшера дешевле 400 руб. в год» [2, 68].

Турбуючись про підвищення кваліфікації лікарів, земська комісія з медицини приділяла увагу проблемі виділення коштів на встановлення стипендій для майбутніх фельдшерів. Зауважимо, що В.П. Кочубей робив акцент на навчанні коштом земства саме місцевого населення, на що в кошторисі 1902 р. було передбачено 75 руб.: «Разделяя взгляды В.П. Кочубея ...командировать одну крестьянскую деревенскую девушку для изучения повивального дела сроком на два года в Киевскую гинекологическую клинику, войдя предварительно в соглашение с директором клиники» [3, 116].

Медична комісія під головуванням Василя Петровича приділяла увагу вирішенню всіх складових медичної допомоги. Фактично – це був період становлення медичного обслуговування в повіті. Кожного року, за сприяння В. Кочубея, витрати земства на медицину збільшувалися. Звичайною практикою, з метою прийняття професійних рішень, стало запрошення на комісію земських лікарів. Вона розглядала питання раціонального розподілу лікарських дільниць, виділення коштів на влаштування амбулаторій при кожній медичній дільниці за умови, якщо частково на себе зобов'язання візьме місцева громада, надання дозволів ветлікарям видавати ліки безкоштовно самим бідним, забезпечення повітових земств антисифілітичними медикаментами, забезпечення гідного гуманного

транспортування душевнохворих із супроводжуваним (а не як арештантів), боротьби з дифтеритом, упорядкування виїздів лікарів з метою вироблення найбільш зручного графіку виїздів, який би, в першу чергу, враховував інтереси населення, кошториси витрат тощо.

Василь Петрович наполягав на удосконаленні системи медичної звітності, що дало можливість належно аналізувати і, відповідно, ухвалювати правильні рішення. У результаті цього були раціонально сформовані дільниці, про що відзначалося на засіданні профільної комісії 14 вересня 1899 р. На пропозицію В.П. Кочубея було упроваджено різні форми звітності: по хворим, яких приймають в амбулаторіях лікарі і фельдшери; по народжуваності; по дітях, які щепляться від віспи; по людях, яким виконано пастерівське щеплення (від сказу).

На земських зборах в жовтні 1898 р. В.П. Кочубей запропонував влаштувати при Глухівській земській лікарні окреме приміщення для інфекційних хворих, що було односторонньо схвалено гласними. Розробкою проекту лікарні, вислухавши та врахувавши раціональні пропозиції всіх лікарів м. Глухова, займався особисто Василь Петрович разом із членами комісії. І вже 20–23 жовтня 1898 р., детально пропрацювавши на місті питання вибору ділянки, медкомісія виробила проектне завдання, яке передбачало будівництво інфекційного відділення розмірами 61,25 кв. саж., об'ємом –128,63 куб. саж. на шість палат: дві – для хворих на дифтерит (чоловічу та жіночу), дві – для хворих на скарлатину (чоловічу та жіночу), одну – для хворих на рожу і одну – для хворих з невстановленим діагнозом. Проект мав врахувати кімнату для фельдшера, ванну, клозет, камеру дезінфекції білизни. Виробивши єдину узгоджену думку, медкомісія аргументовано доповіла зборам, представивши ескізний проект земського техника Ф.Г. Нечаєва. При розгляді проекту Василь Петрович Кочубей мав суттєві професійні зауваження і пропозиції щодо влаштування вентиляції, вигребу, які і були враховані. Ретельного розгляду вимагало питання влаштування дезінфекційної камери з урахуванням всіх досягнень сучасної науки і техніки. Проаналізувавши тип камери, що рекомендував Інститут експериментальної медицини, комісія вирішила звернутися до закладу з проханням надати план та кошторис камери. Паралельно ж комісія розглянула зауваження лікаря Дорошенка про недоліки камери і звернулася до нього з пропозицією скласти креслення пропонованого їм варіанту. В кінцевому результаті, за підтримки Василя Петровича, була віддана перевага варіанту саме лікаря Дорошенка.

Розуміючи важливість швидкого вирішення

питання, глухівське земство вийшло з клопотанням перед керівництвом губернії про скликання позачергових засідань, на яких в березні 1899 р. було розглянуто кошторис та проект лікарні. Кошторис в сумі 6 680 руб. 80 коп. був затверджений в квітні 1899 р., при цьому в бюджеті земства на поточний рік на ці витрати передбачалося виділення 3000 руб.

20 грудня 1901 р. приміщення інфекційної лікарні було освячено, а з 1 січня 1902 р. розпочався прийом хворих [3, 20]. Високо оцінивши роботу дезкамери, влаштованої за проектом П.Я. Дорошенка, гласні щиро дякували лікарю за прекрасно виконану роботу. Оголосили йому подяку і за «блискуче» ведення лікарської справи. На засіданні комісії 1900 р. «В.П. Кочубей в теплих вираженнях помянул скончавшегося 5 марта с. г. врача Глуховского участка Г.А. Шекуна, предложил Собранию почтить память утраченного Земством достойного и самоотверженного труженика вставанием» [4, 22].

В. Кочубей піклувався про створення належних побутових умов лікарів, розуміючи, що таким чином вони будуть більш віддані справі.

Не залишилось поза увагою медичної комісії і питання забезпечення ветеринарної допомоги у повіті. На вересневому засіданні 1899 р. відмічалось, що за 10 років витрати земства на ветеринарію збільшилися вдвічі – з 1100 руб. у 1890 р. до 2300 руб. у 1900 р. У 1900 р. було ухвалене рішення про відкриття ветеринарної лікарні, для чого винайняли приміщення з оплатою 200 руб. на рік.

Станом на 1901 р. у повіті працювало три ветеринарних фельдшерських пункти, на обладнання і утримання яких спрямовуються кошти земства. На фельдшерські пункти покладалася і функція просвітництва: «...внести в эту среду, полную суеверий и вредных традиций, побольше истинного света науки» [4, 113].

Неодноразово гласні займали прямо протилежні позиції по різних питаннях. В.П. Кочубей, завжди чітко володіючи темою, пропонував найбільш раціональне їх вирішення, яке влаштовувало всіх. Він брав активну участь в дискусіях, що відображено в кожному протоколі засідання Глухівських земських зборів, намагаючись всебічно розглянути проблему та прийняти глибоко виважене рішення.

Медична комісія здійснювала контроль за виконанням ухвалених рішень, вивчала стан медичного обслуговування на місцях: «Больница и богадельня лично осмотрены членами комиссии, чистота и порядок единогласно признаны образцовыми, пища свежая и доброкачественная. По окончании ревизии комиссия поставила себе приятным долгом поблагодарить врача заведения доктора П.Я. Дорошенко за такое отличное состояние больницы и богадельни» [5, 59].

В.П. Кочубей брав участь у забезпеченні

повіту медикаментами. Так на одному із засідань комісія розглядала питання можливості придбання ліків без посередників у фірми Меркель і К°. Василь Петрович проводив роботу і по залученню громад до участі у фінансуванні різних проектів, наприклад, добився, щоб при влаштуванні Воронежського приймального покою половину витрат брало на себе місцеве товариство, при чому за умови внесення відповідної суми на рахунки Глухівського казначейства ще до початку робіт.

Однією із складових успіху профілактичної роботи В. Кочубей вважав поширення медичних знань серед населення, наприклад, про користь Пастерівського щеплення, що тримав під особистим контролем. Збори 1898 р. констатували, що «...спрос на медицинскую помощь, а следовательно и лекарства, растет с каждым годом по причине укрепления в народе веры в медицину. С учреждением четвертого участка спрос этот повысился еще более» [5, 52]. З метою популяризації та привернення уваги до проблем медицини у повіті, В.П. Кочубей клопотав про проведення з'їзду лікарів 1902 р. саме в Глухові.

Голова Глухівських повітових зборів висловлював незадоволення тим, що цукрозаводчики повіту, намагаючись обійти закон, який зобов'язував їх мати на заводах лікарів, запрошували земських лікарів на умовах суміщення посад при додатковій оплаті. З огляду на це кількість лікарів не збільшувалась – навпаки, якість меддопомоги суттєво погіршувалась. В.П. Кочубей підняв питання про суворе дотримання законодавства перед губернатором, у той час, коли частина гласних була на боці цукрозаводчиків [6; 7].

При розподілі коштів В.П. Кочубей віддавав перевагу фінансуванню медичної галузі. Коли в 1904 р. на розгляд зборів було винесено питання телефонізації повіту, В.П. Кочубей, не дивлячись на власні прогресивні погляди, займає категоричну позицію: «...за неимением средств нет близкой медицинской помощи, а расходы на телефоны еще более отяготят наш бюджет. Устройство телефонной сети обойдется не менее 25 тыс. руб. В принципе я сторонник телефонов, ... но еще необходимо для нас борьба с болезнями, улучшение медицинской помощи населению» [6, 50]. Він підкреслював, що, не дивлячись на зусилля у поліпшенні медичного обслуговування, Глухівський повіт ще відстає від ряду повітів Полтавської і Чернігівської губерній.

Така позиція голови викликала щирю повагу не лише серед гласних, а і серед звичайного населення повіту. «Гласный П.С. Каштан, от лица гласных от поселян, принес благодарность председателю собрания В.П. Кочубею за его попечение и внимание к нуждам крестьянского населения. Председатель собрания В. Кочубей в своих ответных словах выразил, что очень тронут выражением сочувствия

со стороны представителей 3-го избирательного собрания, тружеников земли, и если он что-нибудь сделал, то тем приятнее ему слышать оценку этой деятельности, со стороны этих тружеников» [2, 143].

Невід'ємною складовою у справі поліпшення медичного обслуговування населення Глухівського повіту було благодійництво родини Кочубеїв. Піклуючись про здоров'я його жителів, Кочубеї, в першу чергу, за свій рахунок забезпечували всебічний розвиток медицини у Ярославці та Дубовичах.

Ярославецьке приймальне відділення було влаштовано на кошти земства і гласного Глухівського земства В.А. Кочубея – рідного дядька Василя Петровича. У 1897 р. удова Василя Аркадійовича, Марія Олексіївна Кочубей, облаштувала в Ярославецькому приймальному відділенні шість ліжок і в пам'ять про покійного чоловіка забезпечила проведення ремонту приміщення та придбання білизни. Відомо, що у 1900 р. «землевладелица М.А. Кочубей пожертвовала 100 руб. на устройство железной крыши для здания Ярославецкого приемного покоя» [4, 24]. На одному із засідань комісія розглянула питання про прийняття на баланс Ярославецького приймального лікарського відділення, що було подаровано земству покійним В.А. Кочубеєм. На утримання цього лікувального закладу в бюджеті земства передбачалось щорічне видіння коштів у розмірі 400 руб. Станом на 1904 р. лікарське відділення, що користувалося заслуженою популярністю серед населення, потребувало розширення на 2 ліжка і, відповідно, збільшення капіталовкладень. «Узнав об этом Василий Петрович и Петр Васильевич Кочубей предложили помощь, причем Василий Петрович дает денежные средства в размере тысячи рублей, а Петр Васильевич – весь необходимый материал, как-то: лес, кирпич» [6, 80].

У 1901 р. В.П. Кочубей запропонував відкрити новий фельдшерський пункт у Дубовичах і зобов'язався виділяти на його на утримання 90 руб. та 60 руб. квартирних в рік для спеціаліста. У 1904 році він особисто доповідав на засіданні медичної комісії про влаштування приймального відділення в Дубовичах «...на средства местной землевладелицы В.В. Кочубей» [6, 77].

Перший притулок-яслі в Глухівському повіті був заснований саме тут. «Собрание выразило благодарность В.П. Кочубею за щедрую помощь в устройстве приюта-яслей в Дубовичах» [3, 61]. Проаналізувавши роботу притулку в Дубовичах і ситуацію в місті, Василь Петрович запропонував влаштувати яслі-притулок у Глухові. Родина В.П. Кочубея постійно фінансово підтримувала яслі, піклуючись про здоров'я дітей [6, 25].

У 1901 р. В. Кочубей балотувався і був одноголосно обраний опікуном Глухівської земської лікарні [2, 133]. На зборах В.П. Кочубею

систематично оголошувалися подяки: за пожертви лікарням, придбання вагів для зважування хворих [3, 30], різних приладів для лабораторії земської аптеки [7, 43]; «...за принесенные им в дар для земской больницы микроскоп, а для усадьбы земских богоугодных заведений – лесных саженцев» [8, 46]. У 1901 р. на зборах було ухвалено рішення спрямувати кошти в сумі 200 руб на придбання мікроскопа для лікарні, а це – заробіток фельдшера за півроку.

Переконливою характеристикою діяльності В. Кочубея на чолі повітового земства є думка, висловлена гласним, лікарем П.Я. Дорошенком: «Господа гласные! Настоящее собрание является пятым, в котором мы дружно работали под председательством глубокоуважаемого Василия Петровича. С первых своих шагов в этом деле и в настоящее собрание Василий Петрович проявил столько настойчивого трудолюбия, столько внимания к делу и столько истинного безпристрастия, что мы должны чувствовать к нему глубокую признательность. Надо сказать по справедливости, что если в последнее время Глуховское земство делало хотя и небольшие, но все таки поступательные вперед шаги, как в хозяйственной, так и в культурной своей работе, то этим оно в довольно значительной мере обязано Василию Петровичу. Иногда Василий Петрович, как землец в душе, отклонялся от прямой своей роли и горячо вступал в прения, но всегда он это делал в интересах самого дела и с благородным безпристрастием уступал мнению противника, если убеждался им или видел его пользу для земства. Позвольте же мне, г.г. гласные, предложить Вам, по старому земскому обычаю, выразить Василию Петровичу благодарность собрания и пожелать, чтобы нам еще долго и долго пришлось работать под его председательством» [2, 135].

Посилання

1. Журналы Глуховского Уездного Земского Собрания, очередной сессии 1897. – Глухов, 1899. – 196 с.
2. Журналы Глуховского Уездного Земского Собрания 1901 года, XXXVII очередной сессии, 12–18 сентября. – Чернигов, 1902. – 148 с.
3. Журналы Глуховского Уездного Земского Собрания 1902 года, чрезвычайного – 23 марта и очередных заседаний 18–23 сентября. – Чернигов, 1903. – 155 с.
4. Журналы Глуховского Уездного Земского Собрания 1900 года, чрезвычайного 1-го июня и очередных заседаний 24–30 сентября. – Глухов, 1901. – 153 с.
5. Журналы Глуховского Уездного Земского Собрания 1898 года, чрезвычайного 3-го января и очередных заседаний 19–26 октября. – Чернигов, 1899. – 125 с.
6. Журналы Глуховского Уездного Земского Собрания 1904 года. – Глухов, 1904. – 217 с.
7. Журналы Глуховского Уездного Земского Собрания 1903 года, а) чрезвычайных сессий 11 и 12 января, 1 и 2 марта и 18 июня, и б) очередной XXXIX сессии с 24 по 29 сент. включительно. – Чернигов, 1904. – 194 с.
8. Журналы Глуховского Уездного Земского Собрания 1899. – Глухов, 1900. – 241 с.

Реброва Н.Б. Вклад главы Глуховского уездного земского собрания Василия Петровича Кочубея в развитие медицинской помощи в уезде

Исследуется вклад Василия Петровича Кочубея в развитие медицинской помощи в Глуховском уезде в конце XIX – в начале XX ст.

Ключевые слова: Василий Петрович Кочубей, Глуховское уездное земское собрание, инфекционная больница.

Rebrova N.B. The contribution of Vasyliy Petrovych Kochubey – the head of Hlukhiv district meetings into the development of medical aid in the district

The contribution of Vasyliy Petrovych Kochubey – the head of Hlukhiv district meetings into the development of medical aid in Hlukhiv district in the end of the XIXth cent. – begining of the XXth cent. is researched in the report.

Key words: Vasyliy Petrovych Kochubey, Hlukhiv district meeting, infectious diseases hospital.

16.03.2015 р.

УДК 94 (477): 37.091.8 «1891/1893»

С.М. Єсюнін

ГЛУХІВСЬКЕ МІСЬКЕ ТРИКЛАСНЕ УЧИЛИЩЕ ФЕДОРА ТЕРЕЩЕНКА: СТВОРЕННЯ ТА ПЕРШІ РОКИ ІСНУВАННЯ (1891–1893)

У статті розглянуто процес створення Глухівського міського трикласного училища Ф.А. Терещенка та його розвиток у перші роки існування. У додатку подано «Положение о трехклассном городском училище Федора Терещенко в Глухове».

Ключові слова: народна освіта, приватне училище, міське училище, меценат, Федір Артемійович Терещенко, Глухів.

Для дослідників минувшини Глухова певну цікавість являє історія Глухівського міського трикласного училища, яке було відкрите наприкінці XIX ст. та діяло виключно завдяки меценатській допомозі родини Терещенків. Проте, у сучасній історіографії не існує спеціального дослідження історії названого училища, а найбільшим доробком у цій тематиці можна назвати статтю С.П. Жукової [1]. Таким чином, висвітлення історії Глухівського міського трикласного училища Ф.А. Терещенка дотепер залишається актуальним, особливо щодо питань його заснування та перших років діяльності.

15 червня 1891 р. Федір Артемійович Терещенко звернувся з клопотанням до попечителя Київського учбового округу В.В. Вельяминова-Зернова про відкриття власним коштом у місті Глухові міського трикласного училища [6, арк. 1]. Потребу в заснуванні такого навчального закладу меценат бачив передусім у необхідності забезпечити належну освіту для вихованців заснованого ним у 1871 р. притулку для дітей бідноти і сиріт. Для

успішної діяльності училища Ф.А. Терещенко пожертвував двоповерховий кам'яний будинок і капітал (72 тис. руб.), який відсотками мав забезпечувати утримання новоствореного навчального закладу [1, 51–52].

Таке благо починання Ф.А. Терещенка було відразу підтримано керівництвом Київського учбового округу – меценат отримав дозвіл на відкриття приватного училища з початку 1891/92 навчального року, але із однією умовою – навчальний заклад до затвердження його статуту (положення) буде діяти на правах міських парафіяльних училищ. Ф.А. Терещенко погодився на такі умови й надав розпорядження про найшвидше складання та затвердження положення про училище. Керівництво Київського учбового округу оперативно видало розпорядження про відрядження до Глухова вчителя Мглинського міського двокласного училища В. Кирилова – для завідування новостворюваного закладу, вчителя Гадяцького повітового училища Д. Онацького – на посаду вчителя, й законовчителя Глухівського учительського інституту, священника Г. Смоличева – для викладання Закону Божого, про що повідомив у листі від 26 червня 1891 р. вже згадуваний попечитель В.В. Вельяминов-Зернов [6, арк. 2]. Отже, коли всі бюрократичні та організаційні справи швидко були владнані, 15 серпня 1891 р. у Глухові відбулось відкриття училища, але поки, як зазначалось вище, – на правах міських парафіяльних училищ [6, арк. 61].

Тим часом Ф.А. Терещенко юридично оформив 72 тис. руб. як недоторканий капітал, відсотки від якого мали складати щорічне грошове забезпечення новоствореного училища. Капітал був вкладений на рахунок найбільшої благодійної організації Російської імперії – Імператорського Людинолюбного товариства, яке зобов'язувалось справно фінансувати училище у Глухові. Також, це товариство, згідно угоди із Ф.А. Терещенком, перейняло на себе вище керування справами навчального закладу. Всі названі умови були зафіксовані у розробленому Імператорським Людинолюбним товариством «Положении о трехклассном городском училище Федора Терещенко в Глухове», яке було затверджено на вищому рівні 24 травня 1892 р. [7, арк. 4]. Воно мало 12 параграфів та фіксувало базові засади, на яких мало діяти училище (див. – Додаток). Ключовим тут було те, що навчальний заклад працює на правах міських трикласних училищ. Відповідно до цього був затверджений «нормальний» штат: вчитель-інспектор, законовчитель та два вчителя. Було встановлено також дві посади без грошового утримання – попечителя та представника попечителя [7, арк. 3]. Керівництво училищем та його господарською діяльністю здійснювала Піклувальна рада, а от питання навчально-виховного процесу розглядала Педагогічна рада [7, арк. 4–5 зв.].